

1986, 7. ledna – Sdělení VONS č. 497 „Trestní stíhání Bystríka Janíka“ o trestním stíhání Bystríka Janíka pro trestný čin podvodu, o domovních prohlídkách souvisejících s tímto případem, o osvobozujícím rozsudku Okresního soudu v Popradě a usnesení Krajského soudu v Košicích vracejícím věc Bystríka Janíka prvoinstančnímu soudu k novému projednání a o zahájení Janíkova nového trestního stíhání pro trestný čin maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi.

Františkánský řád se v posledních letech stává terčem různých zásahů Státní bezpečnosti, která se snaží čelit vzrůstajícímu vlivu františkánské spirituality mezi mladými lidmi v Československu.¹ StB hledá různé příležitosti, aby znevažovala a ostouzela členy řádu v očích veřejnosti. Názorně o tom svědčí případ Bystríka Janíka, nar. 5. 1. 1952, vedoucího skladu, trvale bytem Liptovská Teplička 69, okres Poprad, přechodně Roztoky u Prahy, Jiráskova 629. Dne 29. 5. 1985 vznesl proti němu vyšetřovatel VB v Popradu kpt. JUDr. Jozef Závada obvinění z trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, 2b trestního zákona, kterého se měl dopustit údajným vylákáním peněz od Terézie Knežníkové z obce Spišská Bystrá, okres Poprad.² Dne 5. 6. 1985 provedly orgány SNB domovní prohlídky v několika objektech: v Košicích v Buzulucké 19, kde tehdy B. Janík přechodně bydlel, dále v Košicích, Lomonosově 50, a v Praze 4, Mašatově 198. Při prohlídkách byla odňata veškerá samizdatová náboženská literatura a liturgické potřeby. Současně okresní prokurátor v Popradu JUDr. Michal Bajus uvalil na B. Janíka vazbu. Okresní soud v Popradu však vyhověl stížnosti B. Janíka a z vazby ho po třech týdnech propustil.³ Dne 15. 10. 1985 se konalo u Okresního soudu v Popradu za předsednictví JUDr. Štefana Harabina hlavní líčení, při němž soud obžalovaného osvobodil a poškozenou odkázal na občansko-právní řízení. Při jednání bylo prokázáno, že obžalovaný nic podvodně nevylákal. Prokurátor se proti rozsudku okresního soudu odvolal.⁴

Senát Krajského soudu v Košicích za předsednictví JUDr. Jozefa Hrindáka odvolání prokurátora vyhověl a věc vrátil okresnímu soudu k novému projednání.⁵ Trestní stíhání B. Janíka pro podvod tedy pokračuje.

Státní orgány se však rozhodly nespoléhat pouze na nejistý výsledek tohoto trestního řízení. Vyšetřovatel Závada zahájil nové trestní stíhání tentokrát pro trestný čin maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi podle § 178 trestního zákona, kterého se měl Bystrík Janík dopustit tím, že na různých místech vykonával náboženskou činnost bez státního souhlasu. Usnesení o tom mu předal ihned po vynesení osvobozujícího rozsudku přímo v soudní budově.

Bystrík Janík je už několik let pod kontrolou StB pro své náboženské přesvědčení a způsob života podle františkánských regulí. Trestní stíhání je součástí nátlaku s cílem jej zastrašit, izolovat od ostatních a zamezit mu náboženskou aktivitu.⁶

Informace o Chartě 77, r. 9, 1986, č. 2, s. 4–5.

POZNÁMKY

¹ K další perzekuci františkánů viz sdělení VONS č. 324, 328, 331, 334, 346, 387, 406 a 416, dokumenty č. 325, 329, 332, 335, 349, 390, 409 a 419, o policejním zásahu proti členům františkánského řádu v roce 1983 v rámci tzv. akce Víř a trestním stíhání některých z nich.

Případem Bystríka Cyrila Janíka se podrobně zabýval Patrik DUBOVSKÝ ve své studii „Akcia ‚VÍŘ‘. Zásah ŠtB proti tajným františkánom 27. marca 1983 (mužská vetva)“ in: *Pamäť národa* 4, 2007, č. 2, s. 32–44. Na osobu Bystríka Janíka, od roku 1972 člena františkánského řádu, který byl roku 1979 tajně v NDR vysvěcen na kněze, byl 19. 9. 1983 zaveden signální svazek (od roku 1985 osobní) s krycím jménem „Cyril“, reg. č. 16465 (spis nepřátelské osoby II. kategorie byl roku 1989 skartován), arch. č. 11549. Dne je uložen in: Archiv ÚPN, f. KS ZNB ŠtB Košice, Operatívne vzäzky.

² Terézie Knežníková znala Janíka několik let, během nichž mu darovala 52 000 Kčs. Když se s ní po akci Víř přestal stýkat, aby ji chránil, vysvětlila si to jako nevděk a v tom smyslu to řekla svému známému – příslušníku StB. Státní bezpečnost tak mohla vykonstruovat obvinění z údajného

okradení vdovy, obzvláště když ta vypovídala zmateně a nejednoznačně. V průběhu roku 1984 StB Janíka sledovala, uskutečnila u něj tajnou domovní prohlídku a na jaře 1985 rovněž začala kontrolovat jeho korespondenci. Vyšetřovatel oddělení vyšetřování VB Okresní správy SNB Prešov zahájil 29. 5. 1985 Janíkovo trestní stíhání z trestného činu podvodu podle § 250, odst. 1, 2, písm. b) tr. zák., 30. 8. 1985 byl Janík z tohoto trestného činu obžalován okresním prokurátorem v Popradu. Viz DUBOVSKÝ: Akcia „VÍR“, s. 42–43.

- ³ Jedním z důvodů pro Janíkovo propuštění z vazby byla skutečnost, že trpěl vážnou jaterní chorobou.
- ⁴ Přisedícími soudci byli Michal Pjesčák a Cyril Hečko. Viz DUBOVSKÝ: Akcia „VÍR“, s. 43.
- ⁵ Senát Krajského soudu v Košicích zasedal 28. 11. 1985 pod předsednictvím JUDr. Štefana Petra, přisedícími soudci byli JUDr. Jozef Hrinďák a JUDr. Jozef Mačák. Terézia Kněžníková zde změnila výpověď o způsobu darování peněz Janíkovi. Viz DUBOVSKÝ: Akcia „VÍR“, s. 43.
- ⁶ K případu Bystríka Janíka viz dále sdělení VONS č. 512, 537 a 699, dokumenty č. 515, 540 a 702.